

Tematisks pārskats

SABIEDRĪBAS PIEKĻUVE VIDES INFORMĀCIJAI

Kopš 90. gadu sākuma, kā arī pēc tam, kad 1998. gada 25. jūnijā tika pieņemta¹ Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (saukta par "Orhūsas konvenciju"), Eiropas Savienība ir pieņēmusi tiesību aktu kopumu, kas ir veltīts principam par sabiedrības tiesībām piekļūt vides informācijai, kura ir gan dalībvalstu kompetento iestāžu (Padomes 1990. gada 7. jūnija Direktīva 90/313/EEK², Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK³), gan pašu Eiropas Savienības iestāžu rīcībā (Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006⁴). Šie tiesību akti papildināja attiecīgos noteikumus, kas ir ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulā (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Savienības iestāžu dokumentiem⁵, kā arī attiecīgos noteikumus jautājumā par piekļuvi informācijai, kuri ir ietverti Eiropas Savienības nozares tiesību aktos, kas ir pieņemti vides aizsardzības jomā. Kopš tā laika Eiropas Savienības Tiesa ir izveidojusi plašu judikatūru, izskatot dažādas tajā celtās prasības.

- 1 Orhūsas konvenciju izstrādāja Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija (ANO/EEK). Konvencijas dalībvalstis to pieņēma 1998. gada 25. jūnijā notikušajā 4. ministru konferencē, kas tika rīkota saistībā ar procesu "Vide Eiropai". Tā stājās spēkā 2001. gada 30. oktobrī.
- 2 Padomes 1990. gada 7. jūnija Direktīva 90/313/EEK par brīvu piekļuvi vides informācijai (OV L 158, 23.6.1990., 56. lpp.).
- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV L 41, 14.2.2003., 26. lpp.).
- 4 Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un strukturām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 264, 25.9.2006., 13. lpp.).
- 5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

I. Orhūsas konvencija un Savienības tiesības

*2013. gada 19. decembra spriedums (virspalāta) Fish Legal un Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853)*⁶

Fish Legal, kas ir Anglijas Zvejnieku federācijas (Angling Trust) juridisks atzars, mērķis ir, izmantojot visus juridiski pieejamos līdzekļus, cīnīties pret piesārņošanu un citiem ūdens vides apdraudējumiem, kā arī aizstāvēt makšķerēšanu un makšķerniekus. Fish Legal divām ūdensapgādes sabiedrībām, proti, United Utilities Water plc un Yorkshire Water Services Ltd, lūdza informāciju par notekūdeņiem, attīrīšanas darbiem un avārijas pārplūdi. Savukārt E. Shirley vērsās pie citas ūdensapgādes sabiedrības, proti, Southern Water Services Ltd, tai lūdzot informāciju par kanalizācijas kapacitāti būvprojektam viņas ciemā, kas atrodas Kentas grāfistē.

Environmental Information Regulations 2004 [2004. gada Vides informācijas noteikumos] (turpmāk tekstā – "EIR 2004"), kas ir tiesību akts, ar kuru paredzēts Apvienotās Karalistes tiesībās transponēt Direktīvu 2003/4/EK, paredzētajā termiņā nesaņemot no attiecīgajiem ūdensapgādes uzņēmumiem pieprasīto informāciju, Fish Legal un E. Shirley katrs iesniedza sūdzību Information Commissioner [informācijas komisāram]. Tas uzskatīja, ka attiecīgie ūdensapgādes uzņēmumi nav publiskas institūcijas EIR 2004 izpratnē un ka tādēļ tas nevar izskatīt viņu sūdzības.

Pēc tam, kad First-tier Tribunal [Administratīvā pirmās instances tiesa] bija noraidījusi viņu prasības par šiem lēmumiem, Upper Tribunal [Administratīvā virstiesā] (Apvienotā Karaliste) vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punktu saistībā ar jēdziena "publiska institūcija" definīciju, it īpaši ņemot vērā ANO/EEK publicēto Orhūsas konvencijas piemērošanas rokasgrāmatu, un it īpaši par to, kādi kritēriji ļauj noteikt, vai tādas struktūras kā attiecīgie ūdensapgādes uzņēmumi, attiecībā uz kuriem netiek apstrīdēts, ka tie sniedz ar vidi saistītus sabiedriskos pakalpojumus, ir Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā minētās struktūras vai personas pārraudzībā un tādēļ saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktu ir kvalificējamās kā "publiskas institūcijas". Upper Tribunal vēlējās arī noskaidrot, vai Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja uz personu kādas no tās funkcijām, pienākumiem vai pakalpojumiem dēļ attiecas šī tiesību norma, šī persona ir publiska institūcija tikai attiecībā uz vides informāciju, kas ir tās rīcībā saistībā ar šīm funkcijām, pienākumiem un pakalpojumiem.

Tiesa uzskata, ka, interpretējot Direktīvu 2003/4/EK, ir jāņem vērā Orhūsas konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kuru ar šo direktīvu ir paredzēts ieviest Savienības tiesībās, teksts un mērķis.

Pievienojoties Orhūsas konvencijai⁷, Eiropas Savienība principā ir apņēmusies, piemērojot Savienības tiesības, nodrošināt piekļuvi publisko institūciju rīcībā esošajai vai tām pieejamajai informācijai vides jomā.

Kā apstiprināts Direktīvas 2003/4/EK preambulas 5. apsvērumā, pieņemot šo direktīvu, Savienības likumdevējs ir vēlējies nodrošināt Savienības tiesību saderību ar šo konvenciju, lai Kopiena to noslēgtu, paredzot vispārēju sistēmu ar mērķi nodrošināt, lai ikvienai dalībvalsts fiziskai vai juridiskai personai būtu tiesības piekļūt valsts iestāžu rīcībā esošajai vai tām pieejamajai vides informācijai, nepamatojot šādu nepieciešamību (35.–37. punkts).

⁶ Šis spriedums ir atspoguļots 2013. gada ziņojumā, 46. lpp.

⁷ Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmums 2005/370/EK par to, ka Eiropas Kopienas vārdā noslēdz Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 124, 17.5.2005., 1. lpp.).

Lai gan Orhūsas konvencijas piemērošanas rokasgrāmatu var uzskatīt par skaidrojošu dokumentu, ko papildus citiem nozīmīgiem faktoriem vajadzības gadījumā var ņemt vērā, lai interpretētu šo konvenciju, tajā ietvertajai analīzei nav saistoša spēka un tai nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir Orhūsas konvencijas normām (38. punkts).

(Par jautājumu, kas attiecas uz publiskas institūcijas jēdziena interpretāciju, skat. šā pārskata III sadaļu "Jēdziens "publiska institūcija", kam ir pienākums nodrošināt piekļuvi vides informācijai").

II. Jēdziens "vides informācija"

1998. gada 17. jūnija spriedums Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300)

Pamatojoties uz Direktīvu 90/313/EEK, W. Mecklenburg lūdza Pinnebergas [Pinneberg] pilsētu un Pinnebergas apgabala padomi [Kreis Pinneberg – Der Landrat] (turpmāk tekstā – "Kreis Pinneberg") nosūtīt viņam tā akta kopiju, kurā par teritoriju saglabāšanu atbildīgā administrācija ir paudusi nostāju procedūrā par "Rietumu apvedceļa" būvniecības plāna apstiprināšanu. Kreis Pinneberg viņa lūgumu noraidīja, jo akts, kurā ir pausta administrācijas nostāja, neesot "vides informācija" Direktīvas 90/313/EEK, kas Vācijas tiesībās transponēta ar 1994. gada 8. jūlijā pieņemto Umweltinformationsgesetz (UIG – Likums par vides informāciju), 2. panta a) punkta izpratnē.

Pēc tam, kad Kreis Pinneberg un Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht [Šlēsvigas-Holšteinas administratīvā tiesa] bija noraidījušas prasītāja celtās prasības par šo lēmumu, prasītājs par to lēmumiem iesniedza apelācijas sūdzību Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgericht [Šlēsvigas-Holšteinas Augstākajā administratīvajā tiesā] (Vācija), kas, kaut arī uzskatīja, ka administrācijas nostāja, kuru ir lūgts izpaust, var būt "administratīvs vides aizsardzības pasākums" Direktīvas 90/313/EEK 2. panta a) punkta izpratnē, vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai nostāju, ko pauž par teritoriju saglabāšanu atbildīgā pakļautības iestāde, plānu apstiprināšanas procedūrā piedaloties struktūrām, kuras aizsargā sabiedrības intereses, var uzskatīt par administratīvu vides aizsardzības pasākumu Direktīvas 90/313/EEK 2. panta a) punkta izpratnē.

Tiesa uzskata, ka no šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka Kopienų likumdevējs ir vēlējies jēdzienam "vides informācija" piešķirt plašu nozīmi, kas vienlaikus aptver ziņas un darbības, kuras attiecas uz dažādu tajā minēto vides nozaru stāvokli, precizējot, ka jēdziens "administratīvi pasākumi", kas minēts kā piemērs, ir tikai direktīvā paredzēto "darbību" vai "pasākumu" piemērs.

Tādējādi, lai informāciju varētu uzskatīt par vides informāciju iepriekš minētajā izpratnē, pietiek, ka administrācijas nostāja ir akts, kas var ietekmēt vai aizsargāt kādas no direktīvā paredzētajām vides nozarēm stāvokli, kā tas ir tādas nostājas gadījumā, kuru ir paudusi par teritoriju saglabāšanu atbildīgā administrācija, piedaloties būvniecības plānu apstiprināšanas procedūrā, ja šī nostāja saistībā ar vides aizsardzības interesēm var ietekmēt lēmumu par šādu plānu apstiprināšanu (19.–22. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

2003. gada 26. jūnija spriedums Komisija/Francija (C-233/00, EU:C:2003:371)

Komisija atbilstoši EKL 226. pantam cēla prasību, kurā tā lūdza konstatēt, ka, pareizi netransponējot Direktīvas 90/313/EEK 2. panta a) punktu un 3. panta 2., 3. un 4. punktu, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir saskaņā ar minēto direktīvu, kā arī EKL 189. panta trešo daļu (tagad LESD 288. panta trešā daļa).

Francijas Republika savukārt uzskatīja, ka noteikumi, kas paredzēti 1978. gada 17. jūlija Likumā Nr. 78-753 par dažādiem pasākumiem attiecību starp valsts iestādēm un sabiedrību uzlabošanai, kā arī dažādiem noteikumiem administratīvajā, sociālajā un nodokļu jomā un 1988. gada 28. aprīļa Dekrētā Nr. 88-465 par piekļuves administratīviem dokumentiem procedūru, nodrošina Direktīvas 90/313/EEK transponēšanu Francijas tiesībās. Lai gan Francijas Republika atzina, ka uz dokumentiem, kas ir kādas publiskas institūcijas, kura rīkojas kā privātpersona, rīcībā un kam nav nekādas saiknes ar sabiedrisko pakalpojumu, neattiecas Likums Nr. 78-753, tā apstrīdēja to, ka šādi dokumenti tomēr var veidot "vides informāciju" Direktīvas 90/313/EEK izpratnē.

Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā pašu Direktīvas 90/313/EEK 2. panta a) punkta formulējumu un it īpaši jēdziena "jebkura informācija" izmantošanu, tā piemērošanas joma un tādējādi minētās direktīvas piemērošanas joma ir jāuzskata par tādu, kas ir plaša. Tādējādi šajā jēdzienā ietilpst visa informācija, kas attiecas vai nu uz vides stāvokli, vai uz darbībām vai pasākumiem, kuri var to ietekmēt, vai arī uz darbībām vai pasākumiem, kuru mērķis ir aizsargāt vidi, un minētajā tiesību normā ietvertais uzskaitījums nav norāde, kas var ierobežot tā piemērojamību, līdz ar to jēdziens "vides informācija" Direktīvas 90/313/EEK izpratnē ir jāsaprot tā, ka tajā ietilpst dokumenti, kuri nav saistīti ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu (44. un 47. punkts).

2010. gada 16. decembra spriedums Stichting Natuur en Milieu u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779)

Pēc sabiedrības Bayer lūguma Nīderlandes Karalistes veselības aizsardzības, labklājības un sporta lietu ministrs, rīkojoties ar lauksaimniecības, dabas aizsardzības un zvejniecības valsts sekretāra piekrišanu, grozīja noteikumus par pesticīdu atliekām. Šajos grozījumos tostarp attiecībā uz pesticīdu propamokarbu uz salātiem vai salātos ir noteikts jauns maksimāli pieļaujama atliekvielu daudzums.

Tādējādi Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Milieudefensie un Vereniging Goede Waar & Co. lūdza College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen [Padomi, kas izsniedz atļaujas pesticīdu laišanai tirgū] (turpmāk tekstā – "CTB") tām izpaust visu informāciju, uz kuru pamatojoties tika pieņemti attiecīgie ministrijas noteikumi. 2005. gada 8. martā tās saņēma atteikumu izpaust informāciju, pamatojoties uz 1962. gada Likuma par pesticīdiem 22. panta noteikumiem par konfidencialitāti, un šo lēmumu prasītājas apstrīdēja CTB. Pēc apspriešanās ar sabiedrību Bayer par atsevišķas attiecīgajos dokumentos ietvertās informācijas konfidencialitāti CTB, lai aizsargātu rūpnieciskus noslēpumus, atteicās izpaust pētījumus par atliekvielām un ziņojumus par izmēģinājumiem uz lauka.

Tā kā prasītājas par minēto lēmumu cēla prasību College van Beroep voor het bedrijfsleven [Administratīvajā apelācijas tiesā sociālekonomiskos jautājumos] (Nīderlande), tā vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai dati, kas ir augu aizsardzības līdzekļa maksimāli pieļaujamā atliekvielu daudzuma definīcijas pamatā, veido šādu vides informāciju Direktīvas 2003/4/EK 2. panta izpratnē un tā tad ietilpst tās materiālajā piemērošanas jomā.

Tiesa uzskata, ka šajā tiesību normā paredzētais vides informācijas jēdziens ir jāinterpretē tādējādi, ka par to ir uzskatāma arī informācija, kas paziņota valsts augu aizsardzības līdzekļa atļaujas saņemšanas vai pagarināšanas procedūrā pesticīda, tā daļu vai sairšanas produktu maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzuma ēdienā vai dzērienos noteikšanai.

Tā kā tā ir vērsta uz to, lai ierobežotu kādas no bioloģiskās daudzveidības sastāvdaļām pasliktināšanās risku un augu aizsardzības līdzekļu atliekvielu izplatīšanās, it īpaši augsnē vai apakšzemes ūdeņos, risku, informācijas par augu aizsardzības līdzekļu atliekvielu esamību uz augiem vai augos izpaušana, pat tad, ja šāda informācija pati tieši neietver šo atliekvielu ietekmes uz cilvēka veselību vērtējumu, attiecas uz vides elementiem, kas var to pasliktināt, ja šo atliekvielu daudzums ir pārāk liels, ko pārbaudīt tieši ir šīs informācijas mērķis (42. un 43. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

2010. gada 22. decembra spriedums Ville de Lyon (C-524/09, EU:C:2010:822)

Lionas [Lyon] pilsēta lūdza Caisse des dépôts et consignations [Depozītu un konsignāciju biroju] (turpmāk tekstā – “CDC”) kā struktūru, kas ir atbildīga par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu valsts reģistra uzturēšanu, sniegt tai informāciju par emisijas kvotu skaitu, ko 2005. gadā pārdevuši 209 Francijas teritorijā izvietotie pilsētas siltumapgādes iekārtu apsaimniekotāji.

Tā kā CDC atteicās izpaust šos datus, pamatojoties uz Komisijas 2004. gada 21. decembra Regulas (EK) Nr. 2216/2004 par standartizētu un drošu reģistru sistēmu⁸ 10. pantu, Lionas pilsēta vērsās Commission d'accès aux documents administratifs [Piekļuves administratīviem dokumentiem komisijā], kas atzina tiesības saņemt ar iepriekš minētajiem darījumu datiem saistītos dokumentus. CDC tomēr atstāja spēkā savu atteikumu izpaust informāciju, jo Direktīvas 2003/4/EK noteikumi neesot piemērojami šo darījumu datu izpaušanai saistībā ar emisijas kvotu sistēmu, attiecībā uz kuru Savienības likumdevējs ir paredzējis speciālas tiesību normas, kuras ietvertas Direktīvā 2003/87/EK⁹ un Regulā (EK) Nr. 2216/2004.

Saņēmusi izskatīšanai prasību par minēto lēmumu, tribunal administratif de Paris [Parīzes administratīvā tiesa] (Francija) vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai darījumu datu izpaušanu reglamentē kāda no Direktīvas 2003/4/EK 4. pantā paredzētajām atkāpēm vai arī Direktīvas 2003/87/EK un saskaņā ar šo direktīvu pieņemtās Regulas (EK) Nr. 2216/2004 noteikumi.

Tiesa uzskata, ka uz tādu darījumu datu izpaušanu, kas ir saistīti ar emisijas kvotu pārneses konta un ieguvēja konta turētāja vārdu, ar šajos darījumos iesaistītajām kvotām vai Kioto vienībām, kā arī ar šo darījumu noslēgšanas datumu un stundu, ir attiecināmi vienīgi Direktīvā 2003/87/EK, redakcijā, kas izriet no Direktīvas 2004/101/EK¹⁰, ietvertie īpašie noteikumi par informācijas izpaušanu sabiedrībai un konfidencialitāti, kā arī Regulā (EK) Nr. 2216/2004 ietvertie noteikumi.

Šie dati ir saistīti ar pārskaitītajām kvotām, kuras dalībvalstīm ir precīzi jāuzskaita to attiecīgajos valsts reģistros, kuru tehniskās prasības un to uzturēšanu reglamentējošie noteikumi, kā arī noteikumi par šajos reģistros ietvertās informācijas izpaušanu un konfidencialitāti ir paredzēti Regulā (EK) Nr. 2216/2004. Tādējādi uz tiem attiecas Direktīvas 2003/87/EK 19. pants, nevis tās 17. pants. Tā kā Direktīvas 2003/87/EK 19. pantā nav ietverta iepriekš minētajā 17. pantā norādītajai atsaucei analogiska atsauce uz Direktīvu 2003/4/EK, ir jāsecina, ka Savienības likumdevējs uz darījumu datu izpaušanas pieprasījumu nav vēlējis attiecināt vispārīgos Direktīvas 2003/4/EK noteikumus, bet, tieši pretēji, saistībā ar šiem datiem ir ieviesis īpašu un izsmeltošu sistēmu attiecībā uz šo datu izpaušanu sabiedrībai, kā arī to konfidencialitāti (39.–41. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

2016. gada 23. novembra spriedums Bayer CropScience un Stichting De Bijenstichting (C-442/14, EU:C:2016:890)

College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden [Augu aizsardzības līdzekļu un biocīdo produktu atļaujas izsniegšanas komiteja], Nīderlandes kompetentā iestāde augu aizsardzības līdzekļu un biocīdo produktu tirdzniecības atļaujas piešķiršanai un grozīšanai (turpmāk tekstā – “CTB”), nolēma grozīt atļaujas vairākiem augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī vienam biocīdam produktam uz aktīvās vielas imidakloprīda bāzes, kuram ir insekticīda iedarbība. Stichting De Bijenstichting (turpmāk tekstā – “Bijenstichting”), Nīderlandes Bišu aizsardzības apvienība, pamatojoties uz Direktīvu 2003/4/EK,

⁸ Komisijas 2004. gada 21. decembra Regula (EK) Nr. 2216/2004 par standartizētu un drošu reģistru sistēmu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu 280/2004/EK (OV L 386, 29.12.2004., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Direktīva 2004/101/EK, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru izveido siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu Kopienā, ņemot vērā Kioto Protokola projekta mehānismus (OV L 338, 13.11.2004., 18. lpp.).

pieprasīja CTB publiskot ar minētajām atļaujām saistītos dokumentus. Bayer, sabiedrība, kas darbojas galvenokārt kultūru aizsardzības un kaitēkļu apkarošanas jomās un kam pieder liels skaits šādu atļauju, iebilda pret šādu publiskošanu, pamatojoties uz to, ka tas apdraudēsot autortiesības un komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitāti.

CTB sākotnēji noraidīja prasītājas iesniegtos pieteikumus par publiskošanu. Tā kā Bijenstichting par minēto noraidošo lēmumu iesniedza sūdzību, CTB vēlāk to daļēji pārskatīja jautājumā par dažiem no dokumentiem, kurus bija lūgts izpaust, līdzsvarojot vispārējās publiskošanas intereses un attiecīgā līdzekļa tirdzniecības atļaujas īpašnieka intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, uzskatīdama, ka faktiskā informācija saistībā ar augu aizsardzības līdzekļu vai biocīdu produktu faktisko emisiju vidē ir jāuzskata par "informāciju par emisijām vidē" Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē, savukārt pārējie dokumenti netika uzskatīti par tādiem, kas veido šādu informāciju šīs pašas tiesību normas izpratnē.

Saņēmusi Bayer un Bijenstichting prasību par šo lēmumu, College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nīderlande) vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt jēdzienu "informācija par emisijām vidē" Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē.

Tiesa uzskata, ka uz šo jēdzienu attiecas norādes par augu aizsardzības līdzekļu un biocīdu produktu un vielu, ko šie produkti satur, emisiju vidē raksturu, sastāvu, daudzumu, datumu un vietu, kā arī datiem par šo emisiju īslaicīgāku vai ilglaicīgāku ietekmi uz vidi, konkrētāk, informāciju par atliekām, kas sastopamas vidē pēc attiecīgā produkta izmantošanas, un pētījumiem par vielu atvasinājumu mērījumiem šīs izmantošanas laikā, neatkarīgi no tā, vai šie dati ir iegūti no pētījumiem, kas ir pilnībā vai daļēji veikti uz vietas, laboratorijas pētījumiem vai translokācijas pētījumiem.

Šāda interpretācija nekādā ziņā nerada rezultātu, ka minētajā jēdzienā ietilpst visi augu aizsardzības līdzekļu vai biocīdu produktu tirdzniecības atļaujas materiālos iekļautie dati, it īpaši visi dati, kas iegūti no pētījumiem, kuri veikti šīs atļaujas saņemšanai, un ka tie vienmēr būtu jāpublisko. Minētajā jēdzienā ir iekļauti tikai dati saistībā ar emisijām vidē, tādējādi izslēdzot ne tikai informāciju, kas neattiecas uz attiecīgā produkta emisijām vidē, bet arī datus, kas attiecas uz hipotētiskām emisijām, proti, emisijām, kuras nav faktiskas vai paredzamas apstākļos, kas atspoguļo parastos vai reālus lietošanas apstākļus. Tādējādi šāda interpretācija nerada nesamērīgu Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. un 17. pantā un Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām (TRIPS līgums) 39. panta 3. punktā garantēto tiesību aizsardzības apdraudējumu (96., 100., 102. un 103. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts).

III. Jēdziens "publiska institūcija", kam ir pienākums nodrošināt piekļuvi vides informācijai

2013. gada 18. jūlija spriedums Deutsche Umwelthilfe (C-515/11, EU:C:2013:523)

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie (Ekonomikas un tehnoloģiju ministrija) noraidīja vides un patērētāju aizsardzības apvienības Deutsche Umwelthilfe eV lūgumu sniegt informāciju, kas ir ietverta sarakstē starp šo ministriju un Vācijas autobūves industrijas pārstāvjiem saskaņošanas laikā, kura notika pirms tiesiskā regulējuma par marķējumu saistībā ar energopatēriņu pieņemšanas. Šajā ziņā šī ministrija atsaucās uz 2004. gada 22. decembra likuma normu par vides informāciju, kurā no pienākuma sniegt vides informāciju ir izslēgtas publiskas institūcijas, ja tās piedalās tiesību akta izstrādē.

Saņemot prasību atcelt šo noraidošo lēmumu, Verwaltungsgericht Berlin [Berlīnes administratīvajai tiesai] (Vācija) radās šaubas par šā likuma saderību ar Direktīvu 2003/4/EK, un tā konkrēti vēlējas noskaidrot, vai šīs direktīvas 2. panta 2. punkta otrās daļas pirmais teikums, ciktāl tas attiecas uz publiskām institūcijām, kas īsteno likumdošanas varu, var tikt piemērots publiskām institūcijām, ja tās veic tāda tiesību akta izstrādi un pieņemšanu, par kādu ir runa pamatlietā.

Tiesa uzskata, ka Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta otrās daļas pirmais teikums ir interpretējams tādējādi, ka ar šo tiesību normu dalībvalstīm piešķirtā izvēles iespēja par publiskām institūcijām, kurām ir pienākums nodrošināt piekļuvi to rīcībā esošajai vides informācijai, neuzskatīt struktūras vai iestādes, kas realizē likumdošanas varu, nevar attiekties uz ministrijām, ja tās izstrādā un pieņem tiesību normas, kuras ir par likumu zemākas hierarhijas normas.

Šajā ziņā šo tiesību normu nevar interpretēt tādējādi, ka tā pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu tajā garantēto interešu aizsardzību, un tajā paredzēto atkāpju piemērošanas apjoms ir jānosaka, ņemot vērā šīs direktīvas mērķus. Tieši likumdošanas procesa īpatnības un raksturs attaisno īpašo tiesību aktu attiecībā uz informācijas tiesībām, kas pieņemti, īstenojot likumdošanas varu, tiesisko regulējumu, kurš ir paredzēts gan Orhūsas konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, gan Direktīvā 2003/4/EK. No tā izriet, ka attiecīgā tiesību akta raksturs un it īpaši apstākļi, ka runa ir par vispārpiemērojamu tiesību aktu, pats par sevi nevar atbrīvot struktūru, kas to pieņem, no pienākumiem, kuri izriet no šīs direktīvas.

Visbeidzot, tā kā Savienības tiesībās nepastāv precizējums attiecībā uz to, kas Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta otrās daļas pirmā teikuma piemērošanas nolūkā ir uzskatāms par vienādas hierarhijas likumu vai tiesību normu, šis novērtējums ir atkarīgs no dalībvalsts tiesībām, ja vien netiek ietekmēta šīs direktīvas lietderīgā iedarbība (22., 29., 30., 35. un 36. punkts un rezolutīvā daļa).

2013. gada 19. decembra spriedums (virspalāta) Fish Legal un Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853)¹¹

Šajā lietā (skat. arī šā pārskata I sadaļu "Orhūsas konvencija un Savienības tiesības") Tiesa, ņemot vērā Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punktu, uzskatīja, ka tādi uzņēmumi kā ūdensapgādes uzņēmumi, kas sniedz ar vidi saistītus sabiedriskos pakalpojumus, var būt šā panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā minētās struktūras vai personas pārraudzībā, tādēļ tie atbilstoši šīs direktīvas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktam ir kvalificējami kā publiskas institūcijas, ja šie uzņēmumi patiešām autonomi nenosaka veidu, kādā tie sniedz šos pakalpojumus, jo publiska institūcija, uz kuru attiecas minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunkts, var izšķiroši ietekmēt minēto uzņēmumu rīcību vides jomā.

Tādēļ vien, ka attiecīgā struktūra ir komercsabiedrība, kas ir pakļauta attiecīgajai nozarei paredzētai īpašai regulēšanas sistēmai, nevar tikt izslēgta pārraudzība Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ciktāl no attiecīgās sistēmas var izrietēt, ka struktūrai nav patiesas autonomijas attiecībā pret valsti, pat ja valsts pēc attiecīgās nozares privatizācijas vairs nevar noteikt tās ikdienas pārvaldību (68., 70., 71. un 73. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts).

Turklāt Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka persona, uz kuru attiecas šī tiesību norma, ir publiska institūcija attiecībā uz visu tās rīcībā esošo vides informāciju. Kā tas izriet no Direktīvas 2003/4/EK 3. panta 1. punkta, kas ir šīs direktīvas centrālā tiesību norma, kura būtībā ir identiska Orhūsas konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem 4. panta 1. punktam, ja struktūra tiek kvalificēta kā publiska institūcija vienas no minētās direktīvas 2. panta 2. punktā paredzētajām trim

¹¹ Šis spriedums ir atspoguļots 2013. gada ziņojumā, 46. lpp.

kategoriņām izpratnē, tai katram pieprasījuma iesniedzējam ir jāpaziņo visa vides informācija, kas ietilpst kādā no sešām vides informācijas kategoriņām, kuras ir norādītas šā 2. panta 1. punktā, un kas ir tās rīcībā vai tai ir pieejama, izņemot, ja uz pieprasījumu attiecas kāds no šīs pašas direktīvas 4. pantā paredzētajiem izņēmumiem (78. un 83. punkts un rezolūīvās daļas 3) punkts).

IV. Iemesli atteikumam sabiedrībai nodrošināt piekļuvi vides informācijai

2010. gada 16. decembra spriedums Stichting Natuur en Milieu u.c. (C-266/09, EU:C:2010:779)

Šajā lietā (skat. arī šā pārskata II sadaļu "Jēdziens "vides informācija"") College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nīderlande) arī Tiesai uzdeva jautājumu, vai ieguvumu pretstatīšana, kas ir paredzēta Direktīvas 2003/4/EK 4. pantā, ir jāveic katrā atsevišķā gadījumā vai arī to var veikt vienreiz vienā tiesību aktā attiecībā uz visiem gadījumiem. Turklāt iesniedzējtiesa uzdeva jautājumu par šīs tiesību normas saderību ar Direktīvas 91/414/EEK¹² 14. pantu, kurā ir paredzēta rūpnieciskas un komerciālas informācijas beznosacījumu konfidencialitāte, "neierobežojot Direktīvu 2003/4".

Tiesa uzskata, ka Direktīvas 2003/4/EK 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā prasītā sabiedrības ieguvuma vides informācijas izpaušanas gadījumā un īpašā ieguvuma izpaušanas atteikuma gadījumā pretstatīšana ir jāveic katrā atsevišķajā kompetentajām iestādēm nodotajā gadījumā pat tad, ja valsts likumdevējs vispārīgā tiesību normā ir noteicis kritērijus, kas ļauj atvieglot šo esošā ieguvuma salīdzinošo novērtēšanu.

Ne Direktīvas 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū 14. pants, ne kāda no Direktīvas 2003/4/EK normām neļauj uzskatīt, ka šīs direktīvas 4. pantā paredzētā esošo ieguvumu pretstatīšana varētu tikt aizstāta ar citu pasākumu, kas nebūtu šo ieguvumu pārbaude katrā atsevišķā gadījumā. Tādējādi šis apstāklis neliedz valsts likumdevējam vispārīgā tiesību normā noteikt kritērijus, kas ļautu atvieglot šo novērtēšanu, salīdzinot esošo ieguvumu, ja vien šajā tiesību normā kompetentās iestādes netiek atbrīvotas no īpašas pārbaudes faktiskas veikšanas katrā situācijā, ko tās aplūko saistībā ar piekļuves vides informācijai pieprasījumu, kurš ir iesniegts, pamatojoties uz Direktīvu 2003/4/EK (57.–59. punkts un rezolūīvās daļas 3) punkts).

2011. gada 28. jūlija spriedums Office of Communications (C-71/10, EU:C:2011:525)

Apvienotās Karalistes valdība izveidoja interneta vietni, lai sabiedrībai sniegtu informāciju par mobilo telekomunikāciju bāzes staciju atrašanās vietām, kuru brīvprātīgi snieguši operatori. Tad pēc iesniegtajiem lūgumiem sniegt informāciju Office of Communications atteicās izpaust minēto bāzes staciju koordinātas, jo šīs informācijas izpaušana esot saistīta ar to staciju atrašanās vietu atklāšanu, kuras tiek izmantotas policijas un glābšanas dienestu radio tīkla nodrošināšanai, kas apdraudētu valsts drošību Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē, un ka tam arī būtu bijusi negatīva ietekme direktīvas 4. panta 2. punkta e) apakšpunkta izpratnē uz attiecīgo mobilo sakaru operatoru intelektuālā īpašuma tiesībām. Information Commissioner un pēc tam Information Tribunal [Tiesa informācijas jautājumos] tomēr izdeva rīkojumus izpaust attiecīgo informāciju, jo Information Tribunal uzskatīja, ka negatīvā ietekme uz mobilo sakaru operatoru intelektuālā īpašuma tiesībām neietekmē sabiedrības intereses minētās informācijas izpaušanā.

¹² Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 19.8.1991., 1. lpp.).

Saņēmusi izskatīšanai šo strīdu, Supreme Court of the United Kingdom [Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa] (Apvienotā Karaliste) iesniedza Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai uzzinātu, kādu attiecīgo ieguvumu līdzsvarošanu Direktīva 2003/4/EK nosaka gadījumā, kad informācijas izpaušana var kaitēt dažādām interesēm, kas ir aizsargātas ar vairākām atkāpēm, kuras paredzētas minētās direktīvas 4. panta 2. punktā, pat ja šis kaitējums nav pietiekami būtisks, lai ietekmētu sabiedrības intereses informācijas izpaušanā minēto atkāpju atsevišķas pārbaudes gadījumā.

Tiesa uzskata, ka Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka publiska institūcija, kuras rīcībā ir vides informācija vai kurai tā ir pieejama, izvērtējot sabiedrības ieguvumu informācijas izpaušanas gadījumā attiecībā pret ieguvumu atteikuma gadījumā, lai izvērtētu pieprasījumu par šīs informācijas nodošanu fiziskas vai juridiskas personas rīcībā, var kumulatīvi ņemt vērā vairākus šajā tiesību normā paredzētos atteikuma pamatojumus (32. punkts un rezolutīvā daļa).

2013. gada 15. janvāra spriedums (virspalāta) Križan u.c. (C-416/10, EU:C:2013:8)¹³

Strīdā starp J. Križan un 43 citiem Pezinokas [Pezinok] pilsētas iedzīvotājiem, kā arī pēdējo minēto un Slovenská inšpekcia životného prostredia (turpmāk tekstā – "Inšpekcia"), Slovākijas Vides inspekciju, par to lēmumu tiesiskumu, ar kuriem ir atļauts būvēt un apsaimniekot atkritumu poligonu, prasītāji vispirms atsaucās uz pieteikuma izsniegt atļauju nepilnīgumu, jo nebija pilsētplānošanas lēmuma, kas ir prasīts Slovākijas Likumā Nr. 245/2003, ar kuru Slovākijas tiesībās ir transponēta Direktīva 96/61/EK¹⁴, un pēc tam apstrīdēja minētā pilsētplānošanas lēmuma nepublicēšanu, jo tas esot uzskatāms par komercnoslēpumu.

Tā kā Inšpekcia šo prasību noraidīja, prasītāji vērsās Najvyšší súd Slovenskej republiky [Slovākijas Republikas Augstākajā tiesā] (Slovākija), kas Tiesai uzdeva vairākus prejudiciālus jautājumus it īpaši par to, kā interpretēt Direktīvu 96/61/EK, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 166/2006¹⁵. Tā vaicāja Tiesai, vai attiecīgajai sabiedrībai jau kopš procedūras atkritumu poligona atļaujas saņemšanai sākuma faktiski bija jābūt pieejamam pilsētplānošanas lēmumam par šīs iekārtas ierīkošanu un vai atteikumu ieinteresētajai sabiedrības daļai izplatīt attiecīgo pilsētplānošanas lēmumu var attaisnot ar atsaukšanos uz komercinformācijas vai rūpnieciskās informācijas konfidencialitātes aizsardzību.

Tiesa nosprieda, ka Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli ir interpretējama tādējādi, ka tā neļauj atbildīgajām publiskajām institūcijām ieinteresētajai sabiedrības daļai liegt jebkādu, pat daļēju piekļuvi lēmumam, ar kuru publiska institūcija, ievērojot piemērojamos pilsētplānošanas noteikumus, ļauj izvietot iekārtu, kam ir piemērojama minētā direktīva, pamatojoties uz komercinformācijas vai rūpnieciskās informācijas konfidencialitātes aizsardzību, kuru paredz valsts vai Savienības tiesību akti, lai aizsargātu likumīgas saimnieciskas intereses, ņemot vērā tostarp kādas no Direktīvā 96/61/EK paredzētajām darbībām atrašanās vietas nozīmību.

Pat ja pieņem, ka atsevišķa informācija, kas ir iekļauta pilsētplānošanas lēmuma pamatojumā, var ietvert konfidenciālu komercinformāciju vai rūpniecisko informāciju, šādas informācijas konfidencialitātes aizsardzība, pārkāpjot Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 4. punktu, nevar tikt izmantota, lai liegtu ieinteresētajai sabiedrībai jebkādu, pat daļēju piekļuvi pilsētplānošanas lēmumam par pamatlietā aplūkotās iekārtas izvietojumu (82., 83. un 91. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts).

¹³ Šis spriedums ir atspoguļots 2013. gada ziņojumā, 45. lpp.

¹⁴ Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 10.10.1996., 26. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. janvāra Regula (EK) Nr. 166/2006 par Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistra ieviešanu un Padomes Direktīvu 91/689/EEK un 96/61/EK grozīšanu (OV L 33, 4.2.2006., 1. lpp.).

2016. gada 23. novembra spriedums Bayer CropScience un Stichting De Bijenstichting (C-442/14, EU:C:2016:890)

Šajā lietā (skat. arī šā pārskata II sadaļu "Jēdziens "vides informācija"") College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nīderlande) arī vērsās Tiesā ar jautājumu saistībā ar jēdziena "informācija par emisijām vidē" Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē interpretāciju, par to, kā piemērot izņēmumu, kas attiecas uz komerciālu vai rūpniecisku informāciju šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punkta pirmās daļas d) apakšpunkta izpratnē.

Tiesa uzskata, ka Direktīvas 2003/4/EK mērķis ir principā garantēt piekļuvi valsts iestāžu rīcībā esošajai vai tām pieejamajai informācijai vides jomā un, kā izriet no šīs direktīvas preambulas 9. apsvēruma un 1. panta, panākt pēc iespējas plašu sistemātisku šīs informācijas publisku pieejamību un izplatīšanu sabiedrībai. No tā izriet, kā tas skaidri ir paredzēts Orhūsas konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem 4. panta 4. punkta otrajā daļā, kā arī Direktīvas 2003/4/EK preambulas 16. apsvērumā un 4. panta 2. punkta otrajā daļā, ka informācijas publiskošanai ir jābūt vispārīgam noteikumam un šajās tiesību normās paredzētie atteikuma pamati ir jāinterpretē šauri.

Šajā ziņā, paredzot, ka komerciālas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitāti nevar vērst pret informācijas par piesārņojuma emisiju vidē izpaušanu, Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrajā daļā ir ļauts konkrētāk īstenot šo noteikumu un principu par visplašāko iespējamo piekļuvi valsts iestāžu rīcībā esošajai vai tām pieejamai informācijai vides jomā. No tā izriet, ka nevar atbalstīt jēdzienu "emisijas vidē" un "informācija par piesārņojuma emisiju vidē" Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē šauru interpretāciju (55.–58. punkts).

Interpretējot jēdzienu "emisija vidē" Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē, šo jēdzienu nav nepieciešams nodalīt no jēdzieniem "izplūde" un "novadīšana" vidē.

Pirmkārt, šāda nodalījuma nav Orhūsas konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kuras 4. panta 4. punkta pirmās daļas d) apakšpunktā ir tikai paredzēts, ka komerciālā un rūpnieciskā noslēpuma aizsardzību nevar vērst pret informācijas par emisijām, kam ir nozīme vides aizsardzībā, publiskošanu. Otrkārt, nošķiršanai starp emisiju, izplūdi un cita veida novadīšanu nav nozīmes, ņemot vērā Direktīvas 2003/4/EK vides informācijas publiskošanas mērķi, un tā būtu mākslīga. Gan gāzes vai citu vielu emisija atmosfērā, gan cita veida novadīšana vai izplūdes, piemēram, vielu, preparātu, organismu, mikroorganismu, vibrāciju, karstuma vai trokšņu novadīšana vidē, it īpaši gaisā, ūdenī un augsnē, var ietekmēt šos dažādos vides elementus. Turklāt "emisijas", "izplūdes" un "novadīšanas" jēdzieni pārsvarā pārklājas, kā to apliecina vārdkopas "cita veida novadīšana" izmantošana šīs direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā, no kā izriet, ka arī emisijas un izplūde ir uzskatāmas par novadīšanu vidē (62.–65. un 67. punkts).

Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 2. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja tiek lūgta piekļuve informācijai attiecībā uz emisijām vidē, kuras publiskošana varētu apdraudēt kādu no šīs direktīvas 4. panta 2. punkta pirmās daļas a), d) un f)–h) apakšpunktā norādītajām interesēm, ir jāpublisko tikai nozīmīgie dati, kurus var iegūt no informācijas avota attiecībā uz emisijām vidē, ja šos datus ir iespējams nodalīt no citas minētajā avotā iekļautās informācijas, kas ir jāpārbauda valsts tiesai (106. punkts un rezolutīvās daļas 3) punkts).

V. Maksas par piekļuvi vides informācijai apmērs

*2015. gada 6. oktobra spriedums East Sussex County Council (C-71/14, EU:C:2015:656)*¹⁶

Nekustamo īpašumu darījuma ietvaros PSG Eastbourne, nekustamo īpašumu meklēšanas uzņēmums, iesniedza vides informācijas pieprasījumu Ītsaseksas grāfistes padomē. Grāfistes padome sniedza pieprasīto informāciju, kas iegūta no datubāzes, kura tiek izmantota arī citu uzdevumu veikšanai, un pieprasīja vairāku maksu veikšanu atbilstoši tās standarta tarifiem.

Pēc PSG Eastbourne sūdzības par šādu maksu uzlikšanu informācijas komisārs izdeva lēmumu, kurā atzīts, ka šīs maksas neatbilst Environmental Information Regulation 2004 (EIR 2004) – ar ko Apvienotās Karalistes tiesībās ir transponēta Direktīva 2003/4/EK – 8. panta 3. punktam, jo tajās ir ietvertas izmaksas, kas nav pasta, kopēšanas vai citi izdevumi, kuri ir saistīti ar pieprasītās informācijas sniegšanu. Grāfistes padome par šo lēmumu cēla prasību, norādot, ka tās standarta tarifos paredzētās maksas ir likumīgas un nepārsniedz saprātīgu apmēru.

First-tier Tribunal (Apvienotā Karaliste) vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punktu un jēdzienu "samērīga summa", lai uzzinātu, vai maksu aprēķinā var tikt ietverta to izmaksu daļa, kas attiecas uz Grāfistes padomes datu bāzes uzturēšanu, kā arī vispārējām izmaksām par laiku, kuru tās personāls ir veltījis šīs datu bāzes uzturēšanai.

Tiesa uzskata, ka Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka maksa par konkrēta veida vides informācijas sniegšanu nevar ietvert nekādas izmaksas, kas ir saistītas ar tādas datu bāzes uzturēšanu, kuru šim nolūkam izmanto publiska institūcija, taču šajā maksā atbilstošā apmērā var tikt ietvertas vispārējās izmaksas saistībā ar laiku, kuru šīs institūcijas darbinieki ir veltījuši, lai atbildētu uz individuālajiem informācijas pieprasījumiem, taču tikai tādā apmērā, lai šī maksa būtu samērīga.

No Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 1. punkta, lasot to kopā ar šīs direktīvas 3. panta 5. punkta c) apakšpunktu, izriet, ka principā ar vides informācijas "sniegšanu" ir saistītas tikai tās izmaksas, kas neizriet no minēto reģistru, sarakstu un izvērtēšanas līdzekļu izveides un uzturēšanas, un tikai saistībā ar tām valstu iestādes var pieprasīt maksu, pamatojoties uz Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punktu. Šādas izmaksas ietver ne tikai pasta un kopēšanas izdevumus, bet arī izmaksas, kas ir saistītas ar laiku, kuru attiecīgās publiskās institūcijas darbinieki ir veltījuši, atbildot uz individuālajiem informācijas pieprasījumiem, kas tostarp ietver laiku, kurš pavadīts, meklējot attiecīgo informāciju un to pārveidojot vajadzīgajā formātā. Turklāt, ņemot vērā Direktīvas 2003/4/EK preambulas 18. apsvērumā izmantoto "faktisko izmaksu" jēdzienu, vispārējās izmaksas, ņemot tās vērā atbilstošā apjomā, principā var tikt iekļautas minētās direktīvas 5. panta 2. punktā paredzētās maksas aprēķinā. Vispārējo izmaksu iekļaušana šīs maksas aprēķinā atbilst parastajiem grāmatvedības principiem. Tomēr šīs izmaksas minētās maksas aprēķinā var tikt iekļautas tikai tad, ja tās ir radušās par izmaksu pozīciju, kas saistīta ar vides informācijas sniegšanu (34., 36., 39., 40. un 45. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

Runājot par otro nosacījumu, kurš paredzēts Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punktā un atbilstoši kuram šajā normā noteiktajai maksai ir jābūt samērīgai, ir jāizslēdz jebkāda tāda jēdziena "samērīgs" interpretācija, kuras rezultātā personas, kas vēlas iegūt informāciju, varētu tikt atturētas vai to tiesības piekļūt šai informācijai varētu tikt ierobežotas. Lai izvērtētu, vai atbilstoši Direktīvas 2003/4/EK 5. panta 2. punktam noteiktajai maksai ir atturoša iedarbība, ir jāņem vērā gan informācijas pieprasītāja ekonomiskais stāvoklis, gan arī ar vides aizsardzību saistītās vispārējās intereses. Tādēļ šis vērtējums ir jāattiecinā ne vien uz ieinteresētās personas ekonomisko situāciju, bet tā pamatā ir arī jābūt šīs maksas

¹⁶ Šis spriedums ir atspoguļots 2015. gada ziņojumā, 65. lpp.

apmēra objektīvai analīzei. Tādējādi minētā maksa nedrīkst pārsniegt ieinteresētās personas finansiālās iespējas, nedz arī jebkādā gadījumā būt objektīvi nepamatota.

Turklāt tas vien, ka maksa nav atturoša saistībā ar attiecīgo personu ekonomisko situāciju, publisko institūciju tomēr neatbrīvo no pienākuma raudzīties, lai šīs maksas, ņemot vērā vides aizsardzības vispārējās intereses, nekļūtu nesamērīgas pārējai sabiedrības daļai (42.–44. punkts).

VI. Tiesības piekļūt Eiropas iestāžu rīcībā esošai vides informācijai

2013. gada 14. novembra spriedums LPN un Somija/Komisija (C-514/11 P un C-605/11 P, EU:C:2013:738)

Liga para a Protecção da Natureza (turpmāk tekstā – “LPN”) ir nevalstiska organizācija, kuras mērķis ir vides aizsardzība. 2003. gadā tā Eiropas Komisijā iesniedza sūdzību, kurā apgalvoja, ka ar aizsprosta būvniecības projektu uz Saboras [Sabor] upes (Portugāle) ir pārkāpta Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību¹⁷. 2007. gadā LPN lūdza Komisijai tai piešķirt piekļuvi informācijai, kas attiecas uz sūdzības izskatīšanu, un iepazīties ar atsevišķiem dokumentiem. Komisija šos lūgumus noraidīja, jo pieprasītie dokumenti attiecās uz notiekošu procedūru, gan atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzētajam izņēmumam saistībā ar pārbaudi, izmeklēšanas un revīzijas darbību aizsardzību, gan atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punktā paredzētajam izņēmumam, saskaņā ar kuru pastāv “sevišķas sabiedrības intereses” informācijas izpaušanā, ja pieprasītā informācija attiecas uz emisijām vidē, izņemot izmeklēšanas, it īpaši attiecībā uz varbūtējiem Kopienas tiesību aktu pārkāpumiem.

Tā kā Vispārējā tiesa LPN celto prasību atcelt apstrīdēto lēmumu¹⁸ noraidīja, LPN un Somijas Republika par Vispārējās tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

Tiesai šajā lietā bija jālemj, vai ir jāatzīst vispārējās prezumpcijas esamība, saskaņā ar kuru šādos apstākļos tādu dokumentu izpaušana, kas saistīti ar procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi, negatīvi ietekmētu izmeklēšanas darbības mērķu aizsardzību. Tā kā divu Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta teikumu formulējums un sistēma atklāj likumdevēja nolūku izslēgt procedūras par pienākumu neizpildi no šīs normas piemērošanas jomas kopumā, Tiesa secināja, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkts neietekmē vērtējumu, kāds ir jāveic Komisijai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001, ja piekļuves pieteikuma mērķis ir dokumenti, kas ir saistīti ar procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi šīs procedūras pirmstiesas stadijā (84. un 85. punkts).

2016. gada 23. novembra spriedums Komisija/Stichting Greenpeace Nederland un PAN Europe (C-673/13 P, EU:C:2016:889)

Stichting Greenpeace Nederland un Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), pamatojoties gan uz Regulu (EK) Nr. 1049/2001, gan Regulu (EK) Nr. 1367/2006, lūdza Komisijai piekļuvi vairākiem dokumentiem, kas attiecās uz glifosāta kā aktīvās vielas pirmo tirdzniecības atļauju, kura izsniegta atbilstoši Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvai 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū.

¹⁷ Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

¹⁸ Vispārējās tiesas 2011. gada 9. septembra spriedums LPN/Komisija (T-29/08, EU:T:2011:448).

2011. gadā Komisijas ģenerālsēkretārs piešķīra piekļuvi Vācijas Federatīvās Republikas sagatavotajam novērtējuma ziņojuma projektam, izņemot tā 4. daļu, pret kuras izsniegšanu Vācijas iestādes iebilda. Komisijas ģenerālsēkretārs tostarp uzskatīja, ka ne ar vienu no Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punktā paredzētajām sevišķām sabiedrības interesēm nevar tikt pamatota šā dokumenta izsniegšana, kā arī, ka no procedūras, kādā glifosāts ticis iekļauts Direktīvas 91/414 I pielikumā, izriet, ka Regulā (EK) Nr. 1367/2006 paredzētās prasības attiecībā uz informācijas par šīs vielas ietekmi uz vidi izpaušanu sabiedrībai ir ņemtas vērā un ka tādējādi šīs vielas ražotāju interesēm būtu jāprevalē.

Tā kā Vispārējā tiesa apmierināja Greenpeace Nederland un PAN Europe celto prasību atcelt šo lēmumu, jo informācija, ko bija pieprasīts izpaust, attiecās uz emisijām vidē Regulas (EK) Nr. 1367/2006¹⁹ 6. panta 1. punkta pirmā teikuma izpratnē, Eiropas Komisija par Vispārējās tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

Savā spriedumā, ar ko tika atcelts pārsūdzētais spriedums, Tiesa norādīja, ka jēdziens "informācija, kas attiecas uz emisijām vidē" Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmā teikuma izpratnē, nevar tikt interpretēts šauri. Regulas (EK) Nr. 1049/2001 mērķis, kā tas ir norādīts tās preambulas 4. apsvērumā un tās 1. pantā, ir piešķirt sabiedrībai tiesības uz iespējami plašāku piekļuvi iestāžu dokumentiem. Tāpat arī Regulas (EK) Nr. 1367/2006 mērķis, kā tas ir paredzēts tās 1. pantā, ir panākt cik vien iespējams plašu sistemātisku vides informācijas, kas ir Savienības iestāžu un struktūru rīcībā, publisku pieejamību un izplatīšanu.

Tikai tad, ja ar izņēmumiem tiek izdarīta atkāpe no principa par iespējami plašāku sabiedrības piekļuvi iestāžu dokumentiem, izņēmumi no šī principa, it īpaši Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantā paredzētie, ir jāinterpretē un jāpiemēro šauri. Šādas šauras interpretācijas nepieciešamība turklāt ir apstiprināta Regulas (EK) Nr. 1367/2006 preambulas 15. apsvērumā. Savukārt, pieņemot prezumpciju, saskaņā ar kuru tiek uzskatīts, ka "informācijas, kas attiecas uz emisijām vidē", izņemot to, kura attiecas uz izmeklēšanām, izpaušana ir sevišķi svarīgās sabiedrības interesēs salīdzinājumā ar interesēm, kas izriet no noteiktas fiziskas vai juridiskas personas komercinteresešu aizsardzības, tādējādi, ka minēto komercinteresešu aizsardzība nevar būt šķērslis šādas informācijas izpaušanai, Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmajā teikumā neapšaubāmi ir ietverta atkāpe no Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktā paredzētā noteikuma par interešu līdzsvarošanu. Tomēr minētā 6. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir pieļauta principa, saskaņā ar kuru sabiedrībai ir jāsaņem visplašākā iespējamā piekļuve Savienības iestāžu un struktūru rīcībā esošajiem dokumentiem, praktiska īstenošana, tādēļ šīs tiesību normas šaura interpretācija nav pamatota (51.–54. punkts).

Tiesa atcelšanas nolūkā tomēr norādīja, ka šajā jēdzienā nevar tikt iekļauta visa informācija, kurai ir jebkāda saikne, pat tieša, ar emisijām vidē. Ja šis jēdziens tiktu interpretēts tādējādi, ka tajā ietilpst šāda informācija, tas lielā mērā pārklātos ar jēdzienu "vides informācija" Regulas (EK) Nr. 1367/2006 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Šāda interpretācija arī atņemtu jebkādu lietderīgo iedarbību Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā paredzētajai iespējai iestādēm atteikties publiskot vides informāciju, pamatojoties it īpaši uz to, ka šāda publiskošana apdraudētu noteiktas fiziskas vai juridiskas personas komercinteresešu aizsardzību un apdraudētu līdzsvaru, ko Savienības likumdevējs ir vēlējis nodrošināt starp pārskatāmības mērķi un šo interešu aizsardzību. Tas arī nesamērīgi apdraudētu LESD 339. pantā garantēto dienesta noslēpuma aizsardzību (81. punkts).

19 Vispārējās tiesas 2013. gada 8. oktobra spriedums Stichting Greenpeace Nederland un PAN Europe/Komisija (T-545/11, EU:T:2013:523, 75. punkts).

2017. gada 13. jūlija spriedums Saint-Gobain Glass Deutschland/Komisija (C-60/15 P, EU:C:2017:540)

Saint-Gobain, kas ir sabiedrība, kura darbojas pasaules stikla tirgū un izmanto iekārtas, kas ietilpst Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā, piemērošanas jomā, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 1049/2001 un Regulu (EK) Nr. 1367/2006, lūdza Komisiju sniegt tai piekļuvi dokumentam, ko Vācijas Federatīvā Republika bija nosūtījusi Komisijai atbilstoši Komisijas 2011. gada 27. aprīļa Lēmuma 2011/278/ES²⁰ 15. panta 1. punktā paredzētajai procedūrai. Šajā dokumentā bija ietverta informācija par Vācijas teritorijā esošajām Saint-Gobain iekārtām.

Tā kā sākotnēji Vācijas Federatīvā Republika iesniedza pieprasīto informāciju, Komisija, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1049/2011 4. panta 5. punktu, apspriedās ar šo dalībvalsti, kas sākotnēji iebilda pret šīs informācijas izpaušanu. Pēc Vācijas iestāžu lēmuma publiskot atsevišķu informāciju Komisija sniedza daļēju piekļuvi pieprasītajai informācijai, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmo daļu. Tā uzskatīja, ka pilnīga pieprasītās informācijas izpaušana būtiski kaitētu lēmumu pieņemšanas procesam un kaitētu dialogam starp Komisiju un dalībvalstīm. Turklāt tā uzskatīja, ka Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. pantā nav ietverts neviens noteikums, kas ļautu izslēgt Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmajā daļā paredzētā izņēmuma piemērošanu, un tā konstatēja, ka nav nekādu sevišķu sabiedrības interešu šā panta izpratnē, kuras pamato pieprasītās informācijas izpaušanu pilnībā, jo, kā uzskatīja Komisija, prasītājas minētajām interesēm bija pilnībā privāts raksturs.

Tā kā Vispārējā tiesa noraidīja prasību atcelt tiesību aktu, ko Saint-Gobain bija cēlusi par minēto lēmumu, šī sabiedrība par Vispārējās tiesas spriedumu²¹ iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

Tiesa ar spriedumu atcēla Vispārējās tiesas spriedumu, kā arī strīdīgo Komisijas lēmumu, jo bija konstatējusi, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmo daļu neinterpretējot šauri. Šajā ziņā Tiesa konkrēti uzskatīja, ka šajā tiesību normā paredzētais jēdziens "lēmumu pieņemšanas process" ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz lēmuma pieņemšanu, neietverot administratīvo procesu, kura rezultātā tiek pieņemts šis lēmums, kopumā. Šauras interpretācijas pienākums turklāt nozīmē, ka ar vienkāršu atsauci uz negatīvu seku risku un iespējamību, ka ieinteresētās personas varētu ietekmēt procesu, nevar pietikt, lai pierādītu, ka iekšēju dokumentu izpaušana būtiski kaitētu lēmumu pieņemšanas procesam (61., 63. un 75.–78. punkts).

Šajā gadījumā runājot par pieprasījumu piekļūt vides informācijai, uz kuru attiecas Regula (EK) Nr. 1367/2006, ar kuras 6. pantu Regulas (EK) Nr. 1049/2001 noteikumos ir ietvertas konkrētākas normas, Tiesa uzsvēra, ka šī šaurā Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmās daļas interpretācija bija jāveic, ņemot vērā arī Regulas (EK) Nr. 1367/2006 mērķi Savienības iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas konvencijas noteikumus (65., 66. un 78.–81. punkts).

* * *

Spriedumi, kas ir ietverti šajā pārskatā, ir klasificēti Judikatūras kataloga 4.23. sadaļā.

20 Komisijas 2011. gada 27. aprīļa Lēmums 2011/278/ES, ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei atbilstoši 10. a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK (OV L 130, 17.5.2011., 1. lpp.).

21 Vispārējās tiesas 2014. gada 11. decembra spriedums Saint-Gobain Glass Deutschland/Komisija (T-476/12, EU:T:2014:1059).